

פרוטוקול ישיבת ועדה ענפית של ענף ההדרים שהתקיימה ביום 6.1.15

על סדר היום

דיון בשאלת ההסכם הכולל עם AVA ו-ASOVAV להסדרת שוק האורי בספרד.

נוכחים

חברי ועדה:

אריה שרייבר, נציג מגדלים ויו"ר הועדה.

ניצן רוטמן, משרד החקלאות - מנהל תחום הדריים בשע"מ.

מנחם עפרוני, נציג מגדלים.

טל עמית, מנהל ענף ההדרים במועצה.

אורי ניצן, נציג מגדלים.

שוקי קונוק'י, מנהל ענף הפירות במשרד החקלאות.

ענבל גרינשטיין, משרד החקלאות - סחר בינלאומי.

חי בנימיני, מזכיר ארגון המגדלים.

רפי צורק, נציג יצואנים.

גיא ביישטוק - בשם נציגי מהדרין בועדה.

אחרים

עו"ד ש.זוליק קסוטו ושרון סחאי - יועצים משפטיים של ענף ההדרים.

מהלך הישיבה

עו"ד ש.זוליק קסוטו נציג את הנושא שעל סדר היום:

- בחודש יוני 2003 הוגשה בקשה לרישום הזכויות בזן אורי ברשם זכויות המטפחים הספרדי. בשנת 2004 הבקשה הורחבה לגבי האיחוד האירופי.
- ביום 3.2.05 נחתם בין המועצה לבין AMC והסכם במסגרתו AMC מונתה להיות הגוף המפקח על הזכויות באורי בספרד. בנוסף, במסגרת ההסכם עם AMC ניתן ל-AMC רישיון לטעת כ-200 הקטאר של מטעי אורי.

- ביום 28.2.06 נכרת ההסכם בין המועצה לבין Martinavarro, אשר העניק ל-Martinavarro רישיון לנטיעת מטעי אורי בשטח של 150 הקטאר.
- עם הזמן התברר כי מגדלים ספרדים הצליחו לשים יד על חומר הריבוי של האורי ולטעת מטעי אורי בלתי מורשים רבים מאוד בספרד. לטענת המגדלים הספרדים קיימות הוכחות לכך שהנטיעות בספרד החלו הרבה לפני הגשת הבקשות לרישום זן המטפחים, מה שגורם לכך (לטענת הספרדים) כי הזן לא כשר לרישום.
- קיומם של מטעים בלתי מורשים רבים בספרד והלחץ הפוליטי שהפעילו אלה יצרה קשיים רבים מאוד בכל הנוגע לרישום זן המטפחים הן בספרד והן באיחוד האירופי.
- במסגרת זו, ועל מנת להתגבר על בעיות ברישום, וכן טענות של מגדלים מרכזיים שונים כי הזן אינו מתאים כלל לרישום, הגיעה המועצה להסדרי פשרה עם חלק מהמגדלים הבלתי מורשים והעניקה להם רישיון לשימוש באורי, כך נמחקו הליכים שונים והתנגדויות שונות שהיו כנגד רישום הזן בספרד ובאיחוד האירופאי. במסגרת זו הוענקו רישיונות שימוש לעוד כ-350 הקטר.
- בסופו של דבר עם רישום הזנים היו בספרד כ-700 הקטאר מורשים, ועוד אלפי הקטאר בלתי מורשים. ההערכה שהיא שכיום יש כ-2,400 עד 3,000 הקטאר של אורי בלתי מורשה.
- במחצית הראשונה של שנת 2013 הושלם (לאחר הליך ארוך ומורכב שמומן כולו על ידי AMC) רישום של האורי בספרד. ובחודש יולי 2013, לאחר שנדחתה התנגדות שהגיש מגדל ספרדי בשם סנצ'ו, הושלם גם הליך הרישום של האורי באיחוד האירופי, הליך מורכב ויקר שמומן גם הוא במלואו על ידי AMC.
- עם זאת, אותו סנצ'ו, ומגדלים ספרדים נוספים שתברים בארגון המגדלים הספרדי AVA ובארגון המשנה ASOVAV, הגישו ערעורים על החלטות לרישום את הזן האורי בספרד ובאיחוד האירופי (סה"כ 6 ערעורים). יצוין כי במסגרת ערעורים אלה הועלתה הטענה כי הרישום של הזנים אינו חוקי, כיוון שהזן אורי אינו חדש, תוך שהוגשו ראיות על כך, שכביכול, הזן אורי ניטע בספרד עוד בשנת 1999 מה שהופך אותו (אם יתקבלו אותן ראיות) ללא כשר לרישום.
- בינתיים, ולאחר הרישום, הגישה המועצה באמצעות באי כוחה בספרד, ובמימונה של AMC, מספר תביעות כנגד מגדלים בלתי מורשים של האורי בספרד.
- יצוין כי גם בהליכים האמורים שהוגשו על ידי המועצה כנגד מספר מגדלים ספרדים, הועלתה על ידי המגדלים הספרדיים טענה כאילו הם בכלל לא מגדלים את הזן אורי אלא את הזן אור עליו כלל לא רשומות זכויות מטפחים.
- יש להוסיף ולציין כי כנגד המועצה אף הוגשה בישראל, על ידי המגדל מרטינברו, תביעה בבוררות על סך של כ-45 מיליון ש"ח, במסגרתה הועלו טענות שונות בקשר לגידול האורי בספרד.
- בנסיבות אלה, ובשים לב לערעורים שהוגשו על רישום הזנים וגם לטענות שהועלו בהליכים שהגישה המועצה כנגד מגדלים ספרדיים שונים, ובשים לב להיקפה העצום של הבעיה שנוצרה בספרד עקב הגידול

הבלתי חוקי הוחלט לנסות להסדיר את נושא השימוש באורי בספרד, ובמסגרת זו להלבין (להפוך חוקיים) חלק מהמטעים שנטועים בספרד, ומאידך לעקור נטיעות חדשות, ולהפסיק את הנטיעות הבאות.

- בעניין זה ניהלה המועצה משא ומתן עם AMC, כשבסופו הגיעו המועצה ו-AMC להבנה כי צריך לחבר למחלק ההסדרה גם גוף מרכזי כגון ארגון המגדלים הספרדי AVA. ובהתאם ניהלה המועצה, בעצמה ובסיוע של AMC, מו"מ ארוך ומורכב עם ארגון המגדלים AVA וארגון הבת שלו ASOVAV לקבל את תמיכתו וסיועו להסדרת מצב האורי בספרד, ולהסרת הערעורים התלויים ועומדים.

- לאורך כל המו"מ, המטרה העיקרית שעמדה לנגד עיני המועצה, הייתה להגיע להסדר שיגביל את היקף נטיעות האורי הבלתי מורשה בספרד. ההבנה הייתה שאינטרס זה הינו חשוב הרבה יותר עבור ציבור המגדלים הישראלי, מאשר סכום כזה או אחר שיתקבל כתמלוגים במסגרת ההסכם, וזאת על מנת למנוע הצפה של שוק האורי וירידת מחירים שמשמעותה הכספית יכולה להגיע למאות מיליוני ₪ כל שנה נוכח היקף הנטיעות של כ-55,000 דונם של אורי בישראל.

- לבסוף הגיעו הצדדים להסדר לפיו המועצה תכשיר סך כולל של 1,300 הקטאר של אורי בתנאים הבאים:

א. לא יוכשרו מטעים שניטעו או הורכבו אחרי אישור רישום הזנים ופרסום הרישום בפרסומים הרשמיים.

ב. תשלום חד פעמי של המגדלים בסך של 60 אירו עבור כל עץ שבחזקתם וזאת במספר תשלומים על פני עד 6 שנים. סכום זה, יחולק באופן שבו כ-26 יורו לעץ יגיעו לישראל (מהם 75% למנהל המחקר ו-25% למועצה).

ג. הקמת מערך פיתוק וסימון של אורי מורשה באופן שיאפשר לאתר אורי לא מורשה שיימכר ברחבי אירופה.

ד. הערעורים כנגד רישומי זן האורי יוסרו, כתנאי בסיסי להסדר.

- ההערכה הינה כי עקב ההסדרה יתקבלו בישראל הכנסות שבין 13,145,000 - 26,290,000 יורו בפריסה של 6 שנים (קרי למועצה יחד עם מנהל המחקר החקלאי, וזאת לפי החלוקה שביניהן).

- בחודש נובמבר 2014 נערכה פגישה בין נציגי המועצה לנציגי מכון וולקני במסגרתה הוצג בפני מכון וולקני ההסכם המתגבש והובהר לנציגי מכון וולקני הצורך הדחוף לאשר את ההסכם. ביום 26.11.14 נשלחו לאישורו של מכון וולקני ההסכמים הרלבנטיים, אולם מאז - אין קול ואין עונה, וחרף פניות רבות, לא התקבלה שום תגובה ממכון וולקני. רק אתמול הודיעו יורם קפולניק ויעקב מועלם, כי הם מסכימים באופן עקרוני להסכם עם AVA אבל מתנגדים לאופן חלוקת התמלוגים שמשאיר "רק" 26 אירו בישראל. לטענתם מכון וולקני צריך לקבל 75% מכל תקבול. מדובר בדרישה חסרת שחר!

- כל הניסיונות להסביר ולהבהיר כי לא ניתן לשנות כיום כבר את פרטי ההסכם, וכי המתנו מעל לחודש להערותיהם (כשעוד היה רלוונטי) לא עזרו. הוסבר כי הנוסח הנוכחי הינו בנוסח אליו הגיעו הצדדים לאחר משא ומתן ארוך ומתיש; וכי אם לא יחתם ההסכם קיימת סכנה ממשית שהערעורים על הזן יתקבלו

באופן בו רישום הזן יבוטל וגם (וזו הבעיה הקטנה יותר) לא תתקבל בישראל אגורה שחוקה שאפשר לקבל בהסדר.

- כמו כן, כשלו גם הניסיונות להסביר מה הנזק העצום שייגרם לענף ההדרים שגדול עשרות מונים מסכום כזה או אחר של תמלוגים שיתקבל או לא יתקבל.
- יורם קפולניק ויעקב מועלם הסבירו שהדברים שאנחנו מתארים הם לא הבעיות שלהם, ומבחינתם ההסכם במתכונתו הנוכחית לא מאושר, ואם יבוטל רישום הזן אז יבוטל, וזה לא הבעיה שלהם.
- בנסיבות אלה כונסה ישיבה זו על מנת להחליט האם בכל זאת יש לחתום על ההסכם עם AVA חרף התנגדותו של מכון וולקני.

גיא בינשטוק

- מוסכם לגמרי שהאינטרס העיקרי של המועצה והמגדלים הישראלים הוא צמצום וקיבוע היקף הנטיעות של אורי בספרד והסדרת השוק. סכום התמלוגים הינו זניח בהקשר זה. ענף ההדרים הישראלי השקיע כבר 700,000,000 ₪ באורי וביטול הזן יהיה הרסני לענף.
- בכל מקרה, סכום תמלוגים של 26 אירו לעץ שיעבור לישראל הינו חסר תקדים ועצום. למשל, בהסכמי המסחר הנוכחיים שעושה מכון וולקני בדרום אמריקה, סכום התמלוגים המקסימאלי נע סביב 3-4 אירו לעץ בלבד! ולכן תלונה של מכון וולקני על כך שבהסכם מביאים לישראל "רק" 26 יורו לעץ חצופה. מזכיר שוב שבהסכמים שנחתמו עם AMC ומרטינברו, לפני שנים רבות, ובהסכמת מכון וולקני, היסכם על תמלוגים של בערך יורו לעץ.
- בנוסף, העובדה שהמגדלים הספרדים מוכנים לשלם סכום גבוה של 60 אירו לעץ, משחקת אף היא לטובת המגדל הישראלי, שכן הדבר יחייב אותם להשאיר מחירים גבוהים לאורי על מנת להישאר רווחיים, ולכן אפילו אם שקל מזה לא היה מגיע לישראל, זה עדיין היה מצוין לענף ההדרים ולישראל בכלל.

אריה שרייבר

- חייבים לחתום על ההסכם ולשמור על הזן גם אם סכום התמלוגים יהיה אפס. התמלוגים אינם מעניינים. מה שחשוב הוא להסיר את הערעורים.
- צריך לחתום על ההסכם גם במחיר הסיכון שמכון וולקני יתבע בעתיד את המועצה. מה גם שנוכל להסביר בתביעה כזו שהטענות של מכון וולקני סחטניות וחסרות שחר.

ניצן רוטמן

- תובה לחתום על ההסכם בדחיפות. מה שחשוב זה לשמור על הזן ולהגביל את נטיעות האורי בספרד.

שוקי קנוניץ

- אם לא יישמרו הזכויות על הזן, הדבר יביא לקריסה מוחלטת של ענף ההדרים הישראלי. לכן צריך להגיע להסכם בדחיפות ללא קשר לסכום התמלוגים.

חי בנימיני

- מצטרף למה שנאמר.
- מבקש להודות למשרד קסוטו-נוף על העבודה הטובה שעשו.

החלטה

הוחלט פה אחד לאשר את ההסכם עם AVA ולבקש מהמועצה לחתום על ההסכם.

כמו כן, אישרו טלפונית:

רמי סיגל, נציג מגדלים; מאיר פיינצק, נציג מגדלים; בעז גלעדי, נציג מגדלים; רוני רזון, נציג מגדלים; אורי קינמון, מנכ"ל גן שמואל תעשיות מזון; צביקה שפירר, נציג מגדלים; אבי לב, נציג מגדלים.

אריה שרייבר

אריה שרייבר, יו"ר